

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2451/23
21.9.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и Радмиле Радић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., као правног следбеника пок. ББ, чији је пуномоћник Славица Зупанц, адвокат из Београда, ул. Јурија Гагарина бр.220/10, против тужене ВВ из ..., чији је пуномоћник Драган Бабић, адвокат из Београда, ул. Стевана Сремца бр.11/10, ради раскида уговора о доживотном издржавању, вредност предмета спора 1.510.000,00 динара, одлучујући о жалби тужиле изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 11168/22 од 21.11.2022. године, у седници већа одржаној дана 21.9.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужиле и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 11168/22 од 21.11.2022. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле АА којим је тражено да суд раскине уговор о доживотном издржавању, закључен између правног претходника тужиле, сада пок. ББ, као примаоца издржавања и сада пок. ГГ као даваоца издржавања, оверен од стране Првог основног суда у Београду 22.10.2010. године под пословним бројем РЗ 4156/10, као и Анекс уговора о доживотном издржавању закључен између правног претходника тужиле сада пок. ББ, као примаоца издржавања и овде тужене ВВ и сада пок. ГГ, као давалаца издржавања, који је оверен пред Првим основним судом у Београду 31.10.2011. године под пословним бројем Р 4755/10. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 157.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

Тужиља је благовремено изјавила жалбу, из свих законом прописаних разлога, побијајући наведену пресуду у целисти. Трошкове другостепеног поступка је тражила и

определила.

Тужена је благовремено дала одговор на жалбу предлажући да другостепени суд жалбу тужиље одбије као неосновану. Трошкове другостепеног поступка је тражила и определила.

Испитујући ожалбену пресуду у смислу члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 др. закон), Апелациони суд у Београду је оценио да жалба тужиље није основана.

У поступку пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 Закона о парничном поступку, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности. Супротно наводима из жалбе тужиље првостепени суд није учинио битну повреду поступка из тачке 12 ове законске одредбе, јер је у пресуди дао јасне и довољне разлоге, изрека пресуде је разумљива и не постоји противречност између онога што се у разлозима пресуде наводи са садржином изведених доказа.

Према утврђеном чињеничном стању, сада пок. ГГ, у својству даваоца издржавања и сада пок. ББ, у својству примаоца издржавања, закључили су уговор о доживотном издржавању који је оверен пред Првим основним судом у Београду дана 22.10.2010. године, под пословним бројем РЗ 4156/10. Чланом 2 уговора констатовано је да је прималац издржавања ванкњижни власник стана бр...., по структури гарсоњера површине 36,08 м², на 1. спрату стамбене зграде ул. ... у ..., саграђен у ламели ..., блок ..., низ ..., објекат ..., уписан у ЗКУЛ ... КО ..., на катастарској парцели бр... са припадајућим подрумом и стварима покућства мање вредности. Чланом 3 истог уговора предвиђено је да се давалац издржавања обавезује да доживотно негује и пази примаоца издржавања, да се брине о њеној личној хигијени и њеној исхрани, да је за случај болести негује и да је води код лекара и врши набавку лекова и пружа сву потребну негу и помоћ, као и да је по смрти сахрани по месним обичајима, изда подушја све на већ постојећој гробници са већ постојећим надгробним спомеником, а да заузврат што је предвиђено чланом 4, прималац издржавања, након своје смрти, даваоцу издржавања оставља у искључиву својину непокретности и покретне ствари домаћинства, ближе описане чланом 2 овог уговора. Анексом уговора о доживотном издржавању који је закључен између сада пок. ГГ и тужене, као даваоца издржавања и пок. ББ, као примаоца издржавања, који је оверен под пословним бројем РЗ 4755/10 од стране Првог основног суда у Београду дана 31.1.2011. године, чланом 1 наведено је да је од почетка извршавања уговора о доживотном издржавању супруга сада пок. ГГ, овде тужена, ангажована у извршавању истог, па да овим Анексом уговора уговорне стране желе да озваниче и ВВ, као даваоца издржавања уз даваоца ГГ, те да су одредбе члана Анекса уговора идентичне одредбама члана Уговора о доживотном издржавању, осим где је у члану 4 Анекса уговора предвиђено да за пружену негу и помоћ прималац издржавања оставља даваоцима издржавања у сусвојину са 1/2 идеалних делова непокретности и покретне ствари у домаћинству мање вредности. Правни претходник тужиље, сада пок. ББ је, на наговор братанца ДД, покренула поступак за раскид уговора о доживотном издржавању са туженима, пошто јој је братанац, који је иначе боловао од мултипласклерозе и има две патронажне сестре, предложио да њен или

његов стан продају и купе други у коме би живели заједно. Тужени - даваоци издржавања су биле њене комшије ГГ и ВВ, које су живеле у згради поред ње, а своје обавезе из уговора су извршавали тако што је прималац издржавања код њих редовно ручала, док је доручак и вечеру припремала сама од намирница које је имала у фрижидеру, у смислу да није ништа кувала већ је узимала готове намирнице из фрижидера и њих је конзумирала. Прималац издржавања није имала потребе за финансијском подршком те је сама сносила трошкове живота, а и помагала свом братанцу. Имала је уштеђевину од 5.000 евра и то је дала сада пок. ГГ а он је делом од тих пара, а делом од сопствених купио нови путнички аутомобил "Opel Astra" јер је и сама ББ, предлагала да набаве безбеднији ауто од "Yugo" којег су до тада возили. Тужена ВВ је водила примаоца издржавања у почетку код лекара у ... да би потом тужена сама одлазила код лекара и узимала за покојну ББ редовну терапију, као и упуте који су јој били потребни. Сада пок. ГГ возио је примаоца издржавања по потреби код очног лекара. Покојна ББ је пок. ГГ дала једном приликом 15.000,00 динара на име регистрације возила Покојна ББ није имала веш машину, па је крупније ствари давала туженој да јој опере, по неколико пута годишње јој је тужена прала завесе, а по њеном захтеву често су носили и ћебад у сервис тепиха који држи син тужене и покојног супруга ГГ. Тужена је обављала теже послове око спремања стана примаоца издржавања, док је прималац издржавања била у могућности да сама редовно одржава хигијену стана. Тужени су испуњавали све жеље примаоца издржавања, водили је на излете, примали њене госте из Македоније, нашли јој се и у пружању помоћи болесном братанцу. Тужени су извршавали уговорне обавезе све док их прималац издржавања у томе није спречила одбијањем пријема услуга, непосредно пре пријема тужбе у овој правној ствари. Примаоца издржавања сахранила је АА, овде тужиља, а тестаментална наследница примаоца издржавања. Тужени су у априлу или мају 2015. године, и по пријему тужбе за раскид уговора о доживотном издржавању, наставили да испуњавају обавезе, очекујући да ће се пок.ББ покајати. Када је преминуо братанац пок. ББ, одприлике 2017/2018. године, тужена и њен пок. супруг су отишли код пок. ББ и изјавили јој саучешће, након чега је покојна ББ тужену у наредних двадесет дана позивала свако јутро, те јој тужена носила храну и све што је потребно, а такође јој је прала и веш, након чега је пок. ББ престала да позива тужену. Покојну ББ тужена је видела последњи пут 2020. године и то након пуно инсистирања, јер је у први мах сусрет тужене и пок. ББ одбијала АА, сада тужиља, која је тада била код ње у стану. Када је тужена последњи пут видела покојну ББ она је наручила туженој пихтије, које је тужена спремила заједно са још неком храном коју је покојна ББ волела, али је пок. ББ већ била у болници када је тужена хтела да јој направљену храну однесе. Сада пок. ББ говорила је, за живота, како су јој ... продужили живот.

Све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева првостепени суд је потпуно и поуздано утврдио доказима које је правилно оценио применом одредбе члана 8 ЗПП.

У образложењу своје одлуке, суд је веродостојно интерпретирао садржину изведених доказа и на потпуно јасан, логичан и прихватљив начин изнео њихову оцену и навео разлоге за прихватање, односно неприхватање појединачних доказа, које разлоге прихвата и овај суд као другостепени, те пресуду посебно не образлаже на основу овлашћења из члана 396. став 2. ЗПП. Жалбом тужиље чињенично стање није доведено у сумњу, нити су истицане нове чињенице нити предлагани нови докази у

смислу одредбе члана 372. став 1. ЗПП.

Нису основани жалбени наводи тужиле којима оспорава оцену изведених доказа и на свој начин интерпретира чињенично стање, указујући да је првостепени суд учинио битну повреду поступка из чл. 374 став 1 у вези са чланом 8 ЗПП-а, те тако што је пропустио да правилно и потпуно утврди битне чињенице и да правилно оцени изведене доказе у складу са чланом 8. ЗПП. Првостепени суд је, супротно жалбеним наводима, поступајући у складу са начелом слободне оцене доказа, ценећи исказе странака и саслушаних сведока, имао непосредно сазнање о начину давања исказа, те своје уверење које је стекао о истинитости изложених навода сведока и парничних странака исказао кроз оцену доказа у побијаној пресуди и при томе дао јасне разлоге због којих је прихватио исказ тужене саслушане у својству парничне странке, правног претходника тужиле у делу у којем је сагласан са исказом тужене и исказима саслушаних сведока о релевантним околностима који су међусобно сагласни, па су неосновани наводи жалбе да је првостепени суд погрешно оценио те доказе те с тим у вези, погрешно утврдио чињенично стање.

Према одредби члана 8 ЗПП, суд одлучује које ће чињенице узети као доказане, по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног доказног поступка. При оцени доказа суд нема обавезу да се руководи било каквим формалним правилима, односно ограничењима, али је дужан да сваки доказ засебно, а потом све доказе заједно оцењује у складу са правилима логичког закључивања, опште познатим чињеницама и оним што је животно прихватљиво. Правилној оцени исказа сведока и парничних странака, у смислу одредбе члана 8 ЗПП, као и оцени сваког доказа, претходи пре свега потпуна анализа садржине исказа у контексту оних чињеница које су суду потребне као релевантне за доношење одлуке. При томе, искази појединих сведока могу бити више или мање уопштени, а други конкретнији и детаљнији, док оцена исказа сведока зависи, између осталог и од тога да ли су сведоци, из било којих разлога заинтересовани да спор буде решен на овај или онај начин. Стога, овај суд као другостепени налази да је првостепени суд правилно оценио исказе сведока, односно парничних странака и правилно и потпуно утврдио чињенично стање.

Уговор о доживотном издржавању је по својој природи уговор *intuitu personae*, односно закључује се управо с обзиром на лична својства даваоца издржавања, односно прималац издржавања такав уговор закључује са особом у односу на коју постоји поверење примаоца издржавања, као и осећање сигурности да ће јој управо та особа у старости пружити негу и бригу, што су у конкретном случају овде били тужена и њен покојни супруг.

С тим у вези, првостепени суд је на основу правилног и потпуно утврђеног чињеничног стања, правилном применом материјалног права, одбио тужбени захтев којим је тужилца тражила да се раскине уговор о доживотном издржавању оверен од стране Првог основног суда у Београду дана 22.10.2010. године под пословним бројем РЗ 4156/10, као и Анекс уговора о доживотном издржавању закључен између покојне ББ, као примаоца издржавања и овде тужене ВВ и сада покојног ГГ, као давалаца

издржавања, који је оверен пред Првим основним судом у Београду дана 31.10.2011. године под пословним бројем Р 4755/10. Разлоге које за своју одлуку даје првостепени суд, као правилне прихвата и овај суд, као другостепени, па се пресуда у овом делу посебно не образлаже, на основу овлашћења из члана 396. став 2. ЗПП.

Неосновани су жалбени наводи тужиље да је предметни уговор подложен раскиду услед недавања издржавања, зато што су даваоци издржавања покојној ББ обезбеђивали само један оброк дневно и то ручак, а да је ББ сносила трошкове становања, лекова и хране за доручак и вечеру, да је сама одлазила код лекара специјалисте, да је плаћала бензин у ситуацијама када је сада покојни ГГ возио за њене потребе. Ово с обзиром да је првостепени суд правилно утврдио да сам уговор није предвидео материјалну помоћ примаоца издржавања од стране давалаца издржавања, јер за тим није било ни потребе, већ је конкретно регулисано у чему се издржавање састоји (нези и пажњи примаоца издржавања, бризи и о њеној личној хигијени, о њеној исхрани, да је у случају болести негује, води код лекара, врши набавку потребних лекова и пружа сву другу потребну негу и помоћ, као и да је по смрти сахрани по месним обичајима, изда подушја, све на већ постојећој гробници са већ постојећим надгробним спомеником), а које обавезе су тужена и њен покојни супруг извршавали (па и након подношења тужбе када им је правни претходник тужиље то допуштала), све док их сада покојна ББ није онемогућила да наставе са извршавањем својих уговорних обавеза, под притиском трећих лица. Детаљне наводе тужене о томе на који начин су тужена и њен покојни супруг бринули о примаоцу издржавања, првостепени суд је правилно оценио, имајући у виду да су поткрепљени другим доказима, пре свега исказима сведока, што тужилца није са успехом оспорила. При томе, правилно је првостепени суд нашао да међусобни односи уговорника ни у једном тренутку нису били до те мере поремећени да су постали неподношљиви, због чега би правни претходник тужиље могла захтевати да суд раскине уговор. Чињеница да је прималац издржавања почев од једног тренутка одбила да прима извршење обавезе давалаца издржавања није била последица поремећаја међусобних односа уговорника, (јер таквог поремећаја на нивоу неподношљивости није било) већ, како то правилно оцењује првостепени суд, мотивом да ступи у нови уговорни однос са својим, сада пок. братанцем.

Несумњиво је да поремећеност односа између уговорних страна из уговора о доживотном издржавању, која је достигла такав ниво, да је тај однос неподношљив, даје право једној уговорној страни да захтева раскид уговора, у смислу одредбе чл. 201 став 1 Закона о наслеђивању, без обзира на чињеницу на коме лежи узрок поремећаја међусобних односа, због саме природе уговора који се заснива на међусобном поверењу уговорних страна.

Међутим, у конкретном случају, прималац издржавања је онемогућила даваоце издржавања да јој пруже негу и бригу, што је била њихова уговорна обавеза коју су извршавали док их она у томе није онемогућила, одбијањем пријема извршења обавезе, а да то одбијање нема свој узрок у поремећају међусобних односа. Та околност се не може поистоветити са степеном поремећаја међусобних односа до нивоа неподношљивости, јер је у овом уговорном односу, како је то правилно утврдио првостепени суд, прималац издржавања изражавала позитивна осећања према

даваоцима издржавања, у исказу је објаснила разлоге због којих је захтевала раскид уговора (на наговор братанца, а да би на другачији начин уредили живот), осећала је стид због тога што је то учинила, имала је потребу да комуницира са њима и након смрти братанца, да би још једном прекинула контакт без икаквог стварног проблема у њиховим међусобним односима.

Правилна је и оцена првостепеног суда да је без утицаја на другачију одлуку суда чињеница да покојну ББ нису сахранили тужени, већ сада тужиља АА, која је уједно и њен тестаментални наследник, иако је та обавеза тужених била предвиђена Уговором и Анексом уговора, јер су тужена и њен сада покојни супруг претходно били онемогућени да извршавају уговорну обавезу према примаоцу издржавања.

Наиме, како је то првостепени суд правилно утврдио контакт између давалаца издржавања и примаоца издржавања био је прекинут вољом сада пок. ББ, која је у свом исказу и навела да је њен братанац вршио притисак на њу да раскине Уговор са туженима, “због чега је њој непријатно”, а да је након смрти братанца (која се догодила након подношења тужбе и током трајања овог парничног поступка – 2017/2018. године) приликом посете учињене ради изјављивања саучешћа обновљен контакт између уговорних страна, тако што је сада пок. ББ тужену у наредних 20 дана свако јутро звала и захтевала њихову помоћ, када су тужени наставили у континуитету да испуњавају обавезе из уговора, након чега је сада пок. ББ изнова нагло прекинула контакт са туженима. Правилно је првостепени суд утврдио и да је тужена покушавала да успостави контакт са пок. ББ, али ју је у томе спречавала овде тужиља АА, која је боравила код пок. ББ у стану, све до 2020. године када је пок. ББ оболела (контакт је остварен на инсистирање тужене), којом приликом је пок. ББ од тужене затражила да јој направи пихтије, након чега је пок. ББ отишла на болничко лечење, потом и преминула, а сахранила ју је тужиља АА.

Због наведеног, неосновано се наводима жалбе указује да су услед неизвршења обавезе сахрањивањем примаоца издржавања у конкретном случају испуњени услови за раскид уговора о доживотном издржавању.

Апелациони суд је ценио и остале наводе жалбе тужиље, али их посебно не образлаже применом овлашћења из члана 396. став 1. ЗПП, имајући у виду да нису од утицаја на доношење другачије одлуке у овој правној ствари.

Правилно је првостепени суд приликом одмеравања трошкова поступка применио одредбе члана 153. и 154. ЗПП, имајући у виду успех парничних странака у спору, вредност предмета спора, нужне и стварне трошкове, те је правилном применом Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката важеће у време доношења судске одлуке, туженој досудио трошкове за састав одговора на тужбу у износу од 16.500,00 динара, на име заступања на шест одржаних рочишта у износу од 18.000,00 динара, за састав жалбе у износу од 33.000,00 динара, све одмерено према важећој АТ у време пресуђења, а што све укупно износи 157.500,00 динара.

Имајући у виду све наведено, одлучено је као у ставу првом изреке на основу члана 390 и 401. тачка 2 ЗПП.

Одлука у ставу другом изреке донета је применом члана 165. у вези са чланом 153. и 154. ЗПП, јер тужилца није успела у поступку по жалби, а састав одговора на жалбу од стране тужене није био нужан и потребан трошак.

**Председник већа-судија,
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић